

Diplomová magisterská práce Anny Hornofové je další závěrečnou kvalifikační prací z výzkumné řady věnované souvislostem mezi překladem a ideologií. Sem patří mj. závěrečné práce: Anny Jiráskové o překladech české literatury do finštiny (v řešení), Petry Kultové o překladech české literatury v NDR (v řešení), Hany Hlaváčkové o překladech české literatury do nizozemštiny (v řešení), Magdalény Novákové o překladech české literatury v Argentině (obhájena 14.9.2015), Anny Koláčkové o překladech H. Ch. Andersena do češtiny (obhájena 25.5.2015) a v neposlední řadě diplomová práce Petry Vavroušové o překladech Haškova Švejka do španělštiny (obhájena 27.5.2013), na niž tematicky navazuje její práce disertační (v řešení).

Diplomovou práci A. Hornofové je tedy třeba vnímat na tomto pozadí jako další ze střípků mozaiky, jež nám pomáhá hlouběji pochopit a lépe usouvztažnit *fungování překladatelské činnosti v kontextu politické ideologie* – a mnohdy pod vlivem (auto)cenzury.

Specifikem práce A. Hornofové je předně její materiál: román Winnetou Karla Maye patří v rámci polysystému německy psané literatury k dílům populárním spadajícím pod kategorii *triviální literatury* (srov. diplomovou práci Alžběty Nekulové, obhájena 3.2.2014). Tato – z hlediska kánonu – marginální pozice díla má zásadní dopad na překlad. Hypotéza, že čím dál se dílo nachází od centra polysystému (tj. kánonu), tím volněji s ním překladatelé a vydavatelé v cílové kultuře zachází, byla v tomto případě plně ověřena.

Anna Hornofová nade vši pochybnost ukazuje, že v češtině nemáme věrný překlad tohoto nejnámějšího díla Karla Maye. Vzdor často výpravným vydáním s ilustracemi našeho předního malíře Zdeňka Buriana, které svědčí o péči knihám věnované, jsou všechny české verze románu více či méně volnými adaptacemi. Plně v této souvislosti doceníme Popovičův koncept *metatextu a metatvorby*, resp. Lefeverův koncept *rewriting* (srov. práci Jana Šmrhy, obhájena 27.5.2013), jakož i vliv (auto)cenzury v důsledku vládnoucí politické ideologie.

Českého recipienta práce pravděpodobně udiví poznatek, že ve výchozí literatuře román není a priori považován za součást literatury pro děti a mladistvé (srov. Hornofová, str. 59). Právě zde se ukazuje, jakou roli hrají v celkovém procesu recepce *instituce* překladatele a vydavatele. Popovičův koncept *praxeologie a sociologie překladu* (jakož i Lefeverovo pojetí *ideologie, poetiky a patronátu*) se tedy logicky nabízí jako jeden z metodologických nástrojů ke zkoumání spletitých vztahů mezi soliterní prací překladatele a jejím vlivem na společnost jako takovou.

K metodologickému souboru nástrojů se z tohoto teleskopického pohledu na zkoumané téma řadí vedle evidentního Popoviče také manipulační škola v čele s Andrém Lefeverem a mj. československým funkčním strukturalismem inspirovaná teorie polysystému Itamara Even-Zohara. Naopak z hlediska mikroskopického, kdy jde o detailní translátologickou analýzu, se opět osvědčil Popovičův model výrazových posunů ve své vrcholné podobě z roku 1983 (původně 1968).

Pomineme-li odbytý překlad abstraktu do angličtiny, jak už je u diplomových pracích na německém oddělení Ústavu translátologie zvykem, je práce vyzrálým, kompaktním a koherentním dílem, které splňuje všechny podmínky kladené na magisterskou diplomovou práci FFUK. I pokud jde o celkovou strukturu práce, je třeba ocenit, že se nedeří překonaného dělení na část teoretickou a „praktickou“ (empirickou), nýbrž že je moderně strukturovaná podle modelu IMMRaD. Diplomantka se rovněž vědomě a důsledně vystřihává se axiologickým svodům. I tím splnila zadání školitele.

Práci tak předběžně hodnotím jako „výbornou“, přičemž o celkovém hodnocení rozhodne obhajoba.

V Bruselu dne 17. 8. 2016

PhDr. Jaroslav Špirk, Ph.D.